

TEMATIKUS FILMSOROZAT

A SÖTÉTSÉG ÚTJA- MULHOLLAND DRIVE

/francia-amerikai thriller, 145'/

Vetítés helye: Krúdy Gyula Art mozi (Nyíregyháza, Országzászló tér 08.)

Vetítés időpontja: 2022. április 11. (hétfő) 17.00 óra

A belépőjegy ára: 500 FT

Mi az ördög?? /részlet/

Vesztett a világ, légkondicionált lidércnyomás. Lynch rémálma az Angyalok városában folytatódik. Tíz óra kellett, hogy rájöjjek, Lynchnél ma nincs nagyobb rendező. Hogy a Kék bársony jobb film a Mulholland Drive-nál, már a moziban tudtam. A szakmai vetítést követő beszélgetésekből az is kiderült számomra, hogy a legújabb Lynch-munka tovább mélyíti a szakadékot hívők és értetlen hitetlenek közt. Értem a zavart, megengedem, az indulatokat, nekem is beletelt majd fél napba a feldolgozás, hogy azóta újra és újranezzem, bizonyos jeleneteket többször, egymás után, néhány helyen belelassítva, kockáról kockára léptetéssel. Úgy hiszem ugyanis, hogy David Lynch munkássága nélkül máshogy alakult volna az elmúlt két évtized filmművészete.

Azt is szoktam gondolni róla, hogy nem csak szűkebb szakmájára, az egyetemes filmiparra gyakorol hatást, hanem azon túl – bögrén, pólón, honlapon –, a tömegkultúrában is jelen van. Idézhető, de utánozhatatlan: nem véletlen, hogy egyetlen epigon sem akadt mindezidáig, ugyanakkor Tarantino, a Coen fivérek vagy Fincher sem kérheti ki magának a szellemi, művészi rokonságot. Megítélésem szerint David Lynch tett a legtöbbet azért, hogy a mai amerikai film nem csakis és kizárólag társadalomtudományilag értelmezendő globális jelenség és közgazdaságilag üzemeltetett iparágazat. Rendhagyó és korszakalkotó pályája miatt árnyaltabban kell gondolkoznunk Hollywood felől, amely nem csak a filmművészet temetője, hanem a mozivilág bölcsője is egyben, alfa és omega, Mekka és Ninive.

1999-ben, tíz évvel a Twin Peaks folytatásos tele-eposz után az ABC televízió szappant rendelt Lynchtól, aki elkészítette a Mulholland Drive pilote-ját. Nem kellett nekik. Ekkor beszállt a Canal Plus, a rendező hozzáforgatott a felvett anyaghoz, majd két és fél órára, forgalmazható hosszra vágta az eredeti elképzelést. A film keletkezéstörténete beszédesen példázza, mennyire veszi be az angyalváros gyomra, amit Lynch róluk, náluk kotyvaszt. Mikor hogy. Bukott már grandiózust a Dűnével, barkácsolt házilag műremeket (Radírfej), alapított stílust (Kék bársony), nemzetközi kultsztárrá vált (Veszett a világ), egyszer s mindenkorra megváltoztatta az ezredvégi televíziózást (Twin Peaks), megduplázta a közönségét (Útvesztőben), hogy mostanra, 56 évesen, megengedhessen magának mindent, amit akar.

Meg is teszi. Egyik-másik hazai kritikus a világhálón felháborodottan kéri ki magának a Város nevében a róla alkotott képet, azt a kezét harapdálja, amely eddig etette, írják, más helyütt meg az áll, hogy a mű megtekintése határozottan ellenjavallt azon kedves nézőknek, akik kedvelik az eleje-közepe-vége történeteket, a tanács pedig szórul szóra az, hogy kerüljék a Mulhollandot játszó mozikat, mint az anthraxot...Poszt-McCarthysta, ifjabb-Bushista dallamok, meg lehet érteni, nagy most arrafelé a káosz. Hasonlóképpen kaotikus az, amit Lynch mutat az őt körülvevő világról. Az általa velejéig ismert Los Angeles, a hollywoodi filmes közeg szálnalmas, korrupt és kárhozatra ítélt. Olyan hely, ahol az emberi kapcsolatok szükségszerűen válnak a körülmények martalékává, ahol az eseményeket rejtélyes, veszedelmes erők irányítják a háttérből, ahol az emberi sorsok, személyiségek kiszolgáltatottak, jelentéktelenek. * A sorozatos heti televíziós megmérettetésre Lynch

izgalmas film noir-t ötvölt ki, amely erotikus thriller, börtönszke hajló tragikomédia, melodramatikus love-story, szimbolikus ars poetica, szarkasztikus társadalomkritika és pszicho-horror is egyben. Hamisítatlan Lynch-mix tehát. Aztán a vágóasztalon rejtélyes puzzle-t rakott össze, amelynek megoldásához az összes motívumgazdag epizódra emlékezni kell. A 146 perces történetben minden részlet fontossággal bír – rájövünk, amikor visszafelé haladva fejtegetjük és kötögetjük a cselekményszálakat. Csomópontokat fedezünk fel, tudni véljük, mikor ér össze múlt és jelen, a nagyszerkeztúra origójában alternatív valóságok válnak élesen ketté, karakterek cserélnek szerepet, személyiségek testet, hogy végül a kockánként összerakott mozaik láttán tovább fokozódjon a zavarunk – hiába került minden a helyére, hiába értettük és oldottuk meg a feladványt, a kirakós játék ábrája felejthetetlen és titokzatos.

